

Helse- og omsorgsdepartementet
v/politisk ledelse

Oslo, 30 november 2023

Innspill til statsbudsjett for 2025: Friluftslivets år – et løft for fysisk aktivitet i Norge

Regjeringen har tydelige mål om å få ned inaktiviteten i Norge, men foreløpig er det lite som tyder på at målene vil nås. På oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet har Vista Analyse kartlagt de største barrierene for å få på plass effektive tiltak som får flere til å være fysisk aktive. Deres vurdering er at det ikke er noen sammenheng mellom dagens politiske mål og ressursinnsatsen som legges inn. De konkluderer brutalt med at «Dersom det ikke er politisk vilje til å øke ressursinnsatsen, bør ambisjonsnivået reduseres».

Norsk Friluftsliv håper at det å redusere ambisjonsnivået for fysisk aktivitet i befolkningen ikke er et alternativ, da det i dag finnes et betydelig uforløst potensial i å ta i bruk naturen som aktivitetsarena. Aktiviteter i naturen er i dag nordmenns viktigste kilde til fysisk aktivitet, og den formen for mosjon flest kan tenke seg å gjøre mer av. I tillegg gir det svært gode folkehelseeffekter til lave kostnader, og kan også bidra til sosial utjevning. Både SSB og Institutt for samfunnsforskning trekker frem at det i organisert friluftslivsaktivitet er en overrepresentasjon av barn med foreldre med lav inntekt eller innvandrerbakgrunn. Dette er en gruppe som er underrepresentert i andre fritidsaktiviteter, og som regjeringen er opptatt av at skal delta.

Norsk Friluftsliv mener kommende Friluftslivets år i 2025 vil kunne fungere som et stort løft for fysisk aktivitet i Norge. Skal vi få ut det fulle potensialet av året, forutsetter det at året får nok midler til å mobilisere nye grupper, og kapasitet til å samarbeide med organisasjoner utover friluftslivsorganisasjonene.

Om Friluftslivets år 2025

Friluftsliv blir i Folkehelsemeldingen anerkjent som viktig for både fysisk og psykisk helse. I tillegg er markeringsåret tydelig forankret i regjeringens stortingsmelding om friluftsliv. Regjeringen har et uttalt mål om at Friluftslivets år 2025 skal skape økt oppmerksomhet om friluftsliv og gi varige resultater i form av økt deltakelse i alle deler av befolkningen. Året vil være et svært viktig bidrag til å snu en uheldig samfunnsutvikling både med tanke på å senke barrierene for deltakelse, mobilisere flere til å bli aktive, minske sosial ulikhet og ensomhet, i tillegg til å styrke de frivillige organisasjonene.

Undersøkelser i etterkant av siste Friluftslivets år i 2015 viste at året bidro til en aktivitetsøkning, men vaner ble brutt under pandemien.

I mai 2024 skal regjeringen lansere sin handlingsplan for deltakelse i kultur, idrett og friluftslivsaktivitet, og friluftslivets år vil nettopp kunne bidra til å inkludere flere, forutsatt at friluftslivsorganisasjonene får styrkede rammevilkår.

Friluftslivsorganisasjonene når ut bredere

SSB la høsten 2021 frem undersøkelsen «Fysisk aktivitet og friluftsliv blant barn og unge 2020», der de har kartlagt deltakelse i organisert friluftsliv blant barn fra 6 til 15 år. Tallene viser at det generelt sett er barn av foreldre med høy utdanning og inntekt som deltar mest i friluftsliv. Et interessant unntak er organisert friluftslivsaktivitet, som tiltrekker seg flere barn av foreldre med lav inntekt og utdanning. I disse aktivitetene er det også en høyere andel barn med innvandrerbakgrunn enn de med norsk bakgrunn, og det er lite frafall opp til 16 år.

Dette står i tydelig kontrast til den organiserte idretten, der høy utdanning og inntekt gir høyere deltakelse, og der barn med innvandringsbakgrunn deltar i mindre grad. SSB hadde i sin innsamling et forsterket utvalg fra Groruddalen, og har i etterkant uttalt at resultatene kan ha bakgrunn i områdesatsingen der. Dette gir i så fall regjeringen et godt argument for å styrke satsingen på friluftslivsaktivitet i organisasjonene, med mål om å inkludere flere.

Budsjettkrav

- Vi ber om at det avsettes 25 millioner til aktiviteter i Friluftslivets år 2025 over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett for 2025.

Utdyping av kravet

I 2015 bidro Helse- og omsorgsdepartementet med 15 millioner i aktivitetsmidler. De 25 millionene vi ber om til aktiviteter i 2025 bør være søkbare for både organisasjoner og kommuner. Målet med midlene skal være å skape et varig løft for befolkningens friluftslivsaktivitet, og øke andelen fysisk aktive. Dette vil være et vesentlig bidrag i arbeidet med å nå målet om 15 prosent reduksjon av inaktivitet i 2030 sammenlignet med 2010. Det vil også bidra til å nå målene i regjeringens handlingsplan for fysisk aktivitet.

Med vennlig hilsen

Norsk Friluftsliv

Bente Lier

Generalsekretær

Solveig Schyzt (sign)

Styreleder